Universal Declaration of Human Rights - Kabiyé

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR* in *Unicode* project, http://www.unicode.org/udhr.

MCT ALAW 75Y3 CCY 39A339A ADAM

KUBUUZUTU

Yee ditisaa se pomona eyaa se pewee kuman wala esundaa ne pukena wazay poyo koyo, ditisaa dodo se peede ejade yoo tu-yoo weo, toovonum ne lahezuye paluyna;

Đunaa se εyō wala tɔm kusuŋ nɛ tu-yɔɔ kudɔŋ palabına nɛ kuwɛɛkım tɔyı nɛ pıcɛyıy εyaa. Mbō pacay se εjadɛ εlεγzı wɛtō, εyaa wɛɛ pa-tu vɔɔ, pɔyɔɔdʊō vem faaa nɛ puwlı se palı kōñɔŋ taa, sɔɔndō εɛtasıy-wɛ kpaō;

Yee wadε kewiyay εkandayty εyō wala yoo camtye koyo, widiyi pukay εyō εnō kenaō ktjeyōō se εkōyt kewiyay ŋga ko-yoo se kalakt-t ñaŋ;

Powe camiye se pasina ajeya, akpeeti ne ala taabaliye doo tomiye deu ne puhuuna-ye;

Đinaa se ajɛya kɪgbɛndʊʊ ngbɛyɛ paytʊ takayay taa kɛ ɛyaa kpeekpe tası tisuu εyʊ wala nɛ ε-wazay pɔ-tɔm, nɛ pɔtɔ se abalaa nɛ halaa pɛwɛ kɪman wala ana a-ɛsɪndaa; mbʊ labɪna nɛ paka ñʊʊ se pekpeetiy samay sɪnaʊ tʊmɪyɛ yɔɔ nɛ pɪsa pɛwɛɛ pa-tɪ yɔɔ camɪyɛ;

Ajeya kıgbedσσ ngbeye taa ajeya tisaa se alakı ne eyaa kpeekpe ña eyσ wala, ele pσwee se ngbeye edσ-ye nisi;

Yee εyaa tinge twena limayziye kodomdiye εyo wala ne ε-ti yoo weo tom yoo koyo, pisan ne pala tomiye ndi.

MBT AJEYA KIGBENDTT NGBEYE KEDIYZAY SOSOO TOM SE:

KEDENGA KPEEKPE YOO EYԾ WALA TOM tơnε tuke ajeya wena kedenga kpeekpe yoo eyʊ wala tom we a-ñʊŋ taa yo a-lumayzıye; ne pısa aceyı a-tı, akuli ngbeye dune da-ajeya eyaa ne ajeya leena eyaa ese ne paña eyʊ wala ne ε-tı yoo weʊ tom.

Hoolay 1

Palʊlʊʊ ɛyaaa nɛ pa-tı yɔɔ wɛʊ kpaagbaa nɛ pɛwɛɛ kımaŋ wala ɛsındaa. Palʊlʊʊ-wɛ nɛ pɔ-lɔŋ nɛ pa-mayzım; mbʊ yekina nɛ pɔsɔɔlı dama se pɛkɛ ɛvaa pa-tuŋgɛ.

Hoolay 2

Paa εyō weyi, εkε kısem, kıkpεdō, kōhōlōm, ñımdō, kɛdɛyay, paa εkε cɔɔcı ŋgō kı-taa tō, ɛlay sunaa, εριzιγ εtɔ se kedeŋga kpeekpe yɔɔ εyō wala wena pɔyɔɔdı a-tɔm cıellnɛ yɔ, akɛ dɔdɔ ε-ñına.

Mbσ dədə paa εyσ εlına le, εkε εjadε ndı dıwε dı-tı yəə yə, dıfεyı dı-tı yəə yə dı-taa tσ, yaa dı-poliitikii kε ŋgσ, paapızıy pətə se εyσ wala təm tənε tıdatayna-ı.

Hoolay 3

Paa ant, ewena wade se eweena wezuu, ewee e-tt yoo ne ekandayt e-tt yoo.

Hoolay 4

Ptfeyt se nooyō εwεε yomiye taa; εle padaadō-t dodo kōñoŋ. Pekizi yomiye tom.

Hoolay 5

Ptfeyt se pado nooyo koñon, pekpengest-t, yaa palabt-t mbo ptdamona se pala eyo yo.

Hoolay 6

Paa ant, ewena wade se paa le, paya-t se caa akele.

Hoolay 7

Eyaa kpeekpe we kuman payto esundaa ne peweena wade dodo se payto ekandayi po-yoo kuman. Yee palaki-we naboyo ne pifeyi deu, yaa pudon payto nomao ta, piwee dodo se pakandayi po-yoo kuman.

8 yalccH

Paa ant, ɛwɛna wadɛ se pacay-t təm yaa pomuluu-i faŋŋŋ wala wena paytʊ ha-t yə a-nʊmaʊ taa, ewolo eheyi ɛjadɛ taa təm hʊyaa.

Hoolay 9

Paaptzty pakpa nooyo fann padty yaa pekezt-t teto.

Hoolay 10

Yee pakpa εyʊ nɔɔyʊ se ɛlabı nabʊyʊ, ɛwɛna wadɛ se pahʊʊ ε-təm fayu nɛ pana; tidey yaa tısıkı.

Hoolay 11

- 1. Εyō weyi pakpa-ι nɛ padahōda ε-tɔm yɔ, pɔcɔŋna-ι se εdɛwɛɛkι pōyō; a-aseyde tınaa nɛ ε-yɔɔ kandıyaa pasıŋgıy ε-wayı, pahōō ε-tɔm fayıı εzı paytō pɔzōō yɔ, nɛ pana toovonum.
- 2. Paakpay ɛyʊ sɔnɔ dooo mbʊ ɛɛlaba nɛ pɪdaafɛyɪ paytʊ taa yɔ, pʊ-yɔɔ; yee pʊ-wayɪ pʊkɔma pulu se ɛɛlabı mbʊ yɔ pɪkɛ kɪwɛɛkım, nɛ pʊpɔzʊʊ se pɔhɔ ɛ-naŋgbaŋgʊʊ kɔyɔ, paytʊ kɪbɪndʊ yɔɔ patɪŋgɪy.

Hoolay 12

Ptfeyt deu se eyō nɔɔyō edō e-nɔɔ lelō tɔm taa yem yem.

Hoolay 13

- 1. Paa ant, ewena wade se ewolo paa le, ecay dende e-liu wee yo paa ejade ndt le dt-taa.
- 2. Paa evo weyi, ewena wade se ekoyt ejade ndt ewe dt-taa vo, paa ptke e-ñinde, ne pimay-t dooye le, epist.

Hoolay 14

- 1. Yee palt eyo nooyo wayt doli fannn, ewena wade se eñint koyoo dodoye. Etalt le, padaalo-t.
- 2. Ele, yee toovonum, εwεεκι nabōyō ne pañınıy-ı se pakpa-ı, εfεvına waqe se εφō köyöō doli.

Hoolay 15

- 1. Paa $\varepsilon y \overline{\sigma}$ weyi, $\varepsilon w \varepsilon n a$ waq ε se $\varepsilon y a a$ $\varepsilon j a q \varepsilon$ naq $\iota y \varepsilon$ se ε - $\iota t \varepsilon$.
- 2. Ptfeyt se pekizina nooyo se edaayaa e-ejade se e-te yaa edaa leyzt te.

Hoolay 16

- 1. Halıbiya nε abalıbıya, paa pε-tε le, palakı cɔɔcı ŋgō, patalıy pe-dede lɛ, pɛwɛna wadɛ se pawalı, pakpay halaa nɛ papısı dısı nɛ sı-tınaa. Pa-wala wɛ kımaŋ halıkpayyɛ dede; abalʊ wɛna wadɛ se ekizi ε-halʊ nɛ εdɔɔnι-ι; halʊ ñɛwɛna wadɛ dɔdɔ se ekizi ε-walʊ nɛ εkʊι ε-vɔɔ.
- 2. Pelo ne evebu, petisiy se posooli dama ne poco palabi-we halikpayye sonzi. Pifeyi pakpa pa-taa nooyo ne don.
- 3. Mtzay kena samay hoye; kewena wade se samay ne kewiyay pakandayt ko-yoo.

Hoolay 17

- 1. Eyo paa weyi, paa ewe e-deke, paa ewe lalaa hekodaa, ewena wade se eweena ñum.
- 2. Ptfeyt deu se peley nooyσ ε-ñtm faŋŋŋ.

Hoolay 18

Paa ant, εwena wade se elizi ε-limayza faaa, εtiŋ εsɔ tɔm nʊmaʊ ŋgʊ εsɔɔlaa yɔ. Pʊ-tɔbʊʊ se wade dine diyekina ne εyʊ pizi eyele ɛsɔ tɔm nʊmaʊ nakʊyʊ ne εtiŋ lɛɛkʊ, εpizi ɛwili ɛsɔ tɔm nʊmaʊ ŋgʊ ɛtiŋgiy-kʊ yo kʊ-tɔm lalaa faaa; paa ɛwɛ e-deke yaa ɛ nɛ lalaa, εpiziy ɛla pʊ-tʊmivɛ.

Hoolay 19

Paa εyō weyi, εwɛna wadɛ se εyɔɔdɪ faaa ndʊ εmayzıy yɔ; pʊ-tɔbʊʊ se sɔɔndʊ εdaakpa εyō nɔɔyʊ se εεyɔɔdɪ natʊyʊ nɛ palabı-ı nabʊyʊ. Pʊ-tɔbʊʊ dɔdɔ se εyō wɛna wadɛ se εkɛdɪ lalaa ndʊ ɛsuma, ɛnaa yaa ɛnɪwa yɔ.

Hoolay 20

- 1. Paa ant, ewena wade se ewolo kediyzay ne eweena ngbeye.
- 2. Ptfeyt se pakpa nooyo ne don se esoo ngbeye nadiye taa.

Hoolay 21

- 1. Paa εyō weyi, εwɛna wadɛ se εdō ε-nɔɔ ε-εjadɛ dɔkōō tōmtyɛ tɔm taa. Emaymay εριzty ɛla lumayza yaa εtuŋna samay lızt ɛyaa mba se pɔdɔkt ɛjadɛ yɔ pɔ-yɔɔ.
- 2. Paa ant, ewena wade se ela kewiyay tomtye nadtye.
- 3. Samay səəlim kena kewiyay don tigide. Takayısı dözöö panayna samay səəlim mbö.

Hoolay 22

Paa εyō weyi, εwɛna wadɛ se samay ɛkandayı ε-yɔɔ. Kandayōō mbō piyekina nɛ εyō wɛɛ ε-tı yɔɔ, εhɛzı ñum nɛ εsɛkuliye pa-ñınōō nōmaō taa.

Hoolay 23

- 1. Paa ant, ewena wade se ehiy tomtye, tomtye ndt esoplaa vo, elabt-dt ne mulum edaawee.
- 2. Eyaa kpeekpe wena wade se, palakt tomtye kodomdiye koyo, peheyt-we kuman, mulum edaawee.
- 3. Εγσ weui εlakı tσmıyε yə, pσmσnaa se pεhεγι-ı camıyε, pıtalı ε nε ε-mızay nε padaala kσñəŋ samay taa.
- 4. Paa ant, εwena wade se ε ne lalaa pado ngbeve; ε-ngbeve εkpendt angba leena voo, angba ana awee don ne akandayt ε-yoo.

Hoolay 24

Paa ant, εwena wade se εhezt ne ecalast ε-ese, padaaktlt-t nazōō tōmtye taa; εwena wade dɔdɔ se paa punay ŋga, paha-t fenay kōdōmay, εhezt ne pete peheyt-t ke-liidiya.

Hoolay 25

- 1. Paa anı, εwɛna wadɛ se εwɛɛna ñım nɛ pɪwazı ɛ nɛ ε-ñımba pe-wezuu cayʊ taa; εzı tɔɔnay, tɔɔla, dʊzʊyɛ nɛ kɔ yɔ. Ewɛna wadɛ se ɛlakı kʊñɔŋ, pɪwɪy-ı, ɛlabi ɛjam, ɛpɪsı ɛdanɛ vaa leluu, ɛkpadayaa, pala nabʊyʊ nɛ pasına-ι.
- 2. Asən ne piya pomonaa se pasına pınnn.

Hoolay 26

- 1. Paa εyō weyi, εwɛna wadɛ se pokuli ε-ɛsɛ. Pɪdamʊna se pɛhɛyt kɔɔnɔɔ sukuli yɔɔ. Pɪkɛna paa anı kıjɛyōō se ewolo-kō. Pōwɛɛ se lɛytō nɛ tōma kpasōō sukuli pɔtɔyı. Pōpɔzōō dɔdɔ se patōlı sukuli kɪtɛzōō nɔnɔsı paa anı.
- 2. Εyō woki sukuli se ε-εsε ikuli, pıwazı-ı e-wezuu cayō taa, pısına-ı nε εña εyō wala. Kısıyna εyaa nε panıyna dama, pekpeyu dama pakıwεεkım, padōō ηgbεyε. Kısıyna dədə ajɛya kıgbɛndōō ηgbɛyɛ tōma wena añınıy laŋhɛzıyɛ yɔ.
- 3. Piya ñımba wena waqe se palızı sukuli ŋgʊ pəsəəla se pepiya iwobi-kʊ yə.

Hoolay 27

- 1. Paa ant, εwεna wadε se εdō noo faaa ε-εjadε sonzt tom taa ne mbō pilty pt-taa yo, ptwazt-t.
- 2. Paa ant εwena wade se εkandayt mbσ elaba ne ε-htde see yɔ pσ-yɔɔ.

Hoolay 28

Paa ant, ewena wade se eñay pana ne yedevedeto edaawe ejade yoo, ezt poyoodoo kedenga kpeekpe yoo eyo wala tom takayay taa yo.

Hoolay 29

- 1. Paa ant, etili esu se ewe samay nga ka-taa feee ne pikediyna-t yo, etoo-ke kimiye.
- 2. Paa εyō weyi, ediyzina se ε-wala ñunōō nōmaō nε ε-tι yɔɔ wεō leleŋ ntō pa-taa lɛ, kamay wɛɛ; ptfɛyt se εcɛzt-kɛ; paytō d̄ɔna-kɛ. Mbō yekina nɛ εyaa ñaŋ dama wala; mbō hayna mōmaō dɔdɔ se demookrasii samay taa εyaa ınıma dama.
- 3. Evo nooyo eepiziy eto se eñan wala ana ne pododo ezi ajeva kigbendoo ngbeve sooloo yo.

Hoolay 30

Kedenga kpeekpe yoo εyō wala tom tone, tt-taa to kpayt kpayt. Eyō nooyō feyt etoŋ se hoolōō kone, yaa ŋgō yo, kotoŋna se padaaña wala naayɛ εjadɛ dune,yaa ndt yo dt-taa.